

Peer Krisztián

OTTHON, EGYEDÜL

„A szerelem nem tűri az önérzet
gyávasságát.”

(Garaczi László)

„A szerelem nem tűri
az alapok bizonytalanságát.”

(Petri György)

Nem álom volt.

Alig kivehető, mint egy üres üveg árnyéka, mégis hús-vér; és mosolyog – ezt valamiért tudtam. Van valaki a szobában. Az álom és hiánya közt feszülő pókhálóban, pókhálókönnyű testtel fekszem, kényszerít, hogy felüljek és kinyissam a szemem. Mintha átlátnék a szemhéjamon, és néznénk egymást megbabonázva, ott áll a valóságos sarokban, látom. Látom az egész szobát. Mit akarhat? Hogy jutott be ennyire hangtalanul? És hogyhogy mégis elnémítja a folyamatos éjszakai zajt, mint valami fülsiketítő és felfoghatatlan légzés és véráram? Jaj, nem tudom eltüntetni! Látom lehunyhatatlan kígyószemmel. Lehetetlen. Ha felnyitom a szemem, hiába létezik, el kell tűnnie. Milyen iszonyatos súly. Ha kinyílik a szemem, észreveszi, hogy nem alszom. És akkor történik valami. Életveszélyben vagyok, szabad volna segítségért kiabálnom, de mire meghallják, ha meghallják, mire ideérnek, késő, végem, és az ajtó is, emlékszem, zárva. Nem tudok megmozdulni, test és akarat: osztódni kezdtem. Alszom. Ha felébredek, majd eltűnik. Sikerült. Felkelek villanyt gyújtani. Gyenge vagyok kinyújtani a lábam, guggolva, csúszva-mászva, csak érjem el a kapcsolót, borulnak a tárgyak, bejön anyám, nem értem, mi ez, mond valamit, megsüketültem, jaj, istenem, megőrültem.

Felébredek. A szobányi, végtelen sötétben egyetlen égő pont: az idegen cigarettázik. Fény sem kell, tudom: ez csak a tévé standby gombja.

Nehezen alszom el mostanában, és nyugtalanul alszom. Mégis dél van, mire kikászálódok a vetetlen, morzsás ágyból. Kora reggeltől betűz a nap, fullasztó hőség van éjjel is, nehéz kialudni magam és nem visszaaludni. Fölkel, szöszmötöl, elsírja magát, aztán a fürdőszobai tükörben nézi, ahogy sír – hát milyen ember az ilyen? –, vagy rögtön kimegy, és fogat mos, mentolosra cseréli az éjjeli, savanyú ízt, a tükörbe néz, és azt kérdezi: élsz még? – az már nem én vagyok.

Dögmelegben ébredek. Mozdulnék, már ébren, de a lepedő rám tekeredett – hát persze, utoljára Reznerrel birkóztam, egy nagyfiúval kiskoromból: lefogott, rám nehezedett, arca hús centire az enyémtől, sűrű nyál hintázik fölöttem, visszaszívja, kibuggyantja, nem köp le, csak kínoz – a takaró a combjaim között, feláll a farkam. A kutya igya meg a vérem, hol vagyok?!

Felkőnyöklök, körbenézek, visszaesem. Arcom húlt helye: csupasz, nyirkos matrac – kicsordult nyál, izzadság vagy elfelejtett éjjeli könny. Szoktam álmomban sírni, de sír-e olyankor a test? Stábil oldalfekvés, reménytelen helyzet. Nem csinálok semmit, nem csinálok bajt. Kis probléma az életkedvvel, ki lehet bírni. Gyerekbetegség. Emlékszem: édes semmittevés, egy gondoskodó, zajos anya, az anyám, mézes tea, Maripen, és a vágy, hogy minden, de minden legyen ott az ágyon, mert az most a nyílt tengeren imbolyog.

Még nem akarok élni, gondolkodom, forgolódom, vissza akarok aludni, szeretkezésről fantáziálok, a legutolsóról és mindegyikről, tudatosan, ingyenc módjára élesítem a képet, fokozom a tempót egész az elalvásig; várom, hogy leváljon rólam a mozdulni képes álombeli test. Egyszer sikerült: ébren végigkövettem egy spontán ejakulációt.

Egy hajszálat találok a számban, hosszú hajszál, megértem, hogy került oda. Valamiért hangosan is kimondom: Adrienn. A matracban miféle szagok keverednek? Átalszom általuk a napot. Nem lenni jó, gondolom. Én nem akartam én lenni. Maradt tegnapióról sör. Mit csináltam tegnap, istenem?!

Azt álmodtam, hogy szeretkezem egy ismeretlen lánnyal – csöndben, veszélyben –, aki megszólalásig hasonlít Volt Szerelmemre, és persze mégsem ő, még szégyellem is magam, mintha árulást követnék el éppen Volt Szerelmem ellen, dupla árulást, mert ráadásul nem igazán jó vele, ezzel a valakivel. Volt Szerelmemmel voltam álomban, gondolom egy álmoközi cigarettaszünetben. Megpróbálok visszaemlékezni, de az álmom morzsáit felcsipegetik a valódi emlékek erdei madarai, eltévedek.

A lakás egy személdomb, mióta elment. Ami kettőnknek, ha szűken is, elég volt, nekem beláthatatlan tér. Itt valamikor rend volt, a sótartótól a dossziéig mindennek rögzített helye, a hamutartókat legalább este kiürítettük, megbeszéltük, hánykor ébredjünk, én aludtam a falnál. A megmaradt kevés számú elem most egyszerre összezavarodik, vándorolnak a tárgyak, megromlik, mert nem tud elfogyi, az étel. Itt valamikor rend volt, aztán üresség és sírás, most káosz van, lépni nem lehet.

Kikelek az ágyból, felrúgom az éjjelre odakészített vizet. Elmegyek az íróasztalig. Hideg kávé, cigaretta, orrtúrás, bambulás. Így nem lehet dolgozni, előbb megteremttem a körülményeket. Ezzel nagyjából el is megy a nap. Vagy másnap: a jegyzeteimet szortírozom, félmondatokat, megfejtethetetlen, agyonnyilazott, pár szavas regényterveket, és rábukkanok egy régi amőbapartira, Volt Szerelmem egyik mondatára. Berakok valami zenét. Aki nem ismer, észre sem veszi. Talán nem is vagyok igazán rosszul, csak lassan, nagyon lassan bontogatom a fájdalmat, az utolsó ajándékot Volt Szerelmemtől. Félek, hogy majd vége lesz, bezárul a fantázia, elmúlik a keserű pohár. A sebesült hiéna gondol-e magára, mint jövőd lakomára, várja-e, hogy kiszenvedjen végre?

Egyre szűkebb köröket írok le magam körül, a fájdalom stációi, miután rögzítem, elmúlik, múljon el.

Csak jussak el a könnyig, ha írással el lehet. Aztán visszaolvasom. Vagy visszanyelem, hogy megtanuljam a visszanyelt könny ízét. Valami tudományos érdeklődés hajt. Csak tudjam elmesélni és megérteni – mint egy álmot. Pár héttel azelőtt történt, hogy szakítottunk, közös megegyezés: áthelyeztük az origót, új életünk megérett arra, hogy új életet kezdjünk; és – amit nem gondoltunk volna – próbaszakításunk a harmadikat és legnehezebbet, az idő próbáját is kiállta. De mi történt pár héttel az idő kezdete előtt?

Kötelességből voltam akkor ott. Nem valami konkrét, tehát a megfelelő technikával lerázható vagy elsunnyogható kötelesség volt ez, inkább olyasféle, mint egy testi inger, a szervek követelődése, mely élni kényszeríti a véres újszülöttet és az anyát, az ébredőt és az alvót, a bajában megnyugodott, állapotát immár titkolni is, szégyellni is képtelen, maga alá ürítkező menthetetlen, akinek érzékszerveit a fájdalomgócaival együtt iktatta ki az orvostudomány, olyan kötelesség tehát, mely sem eszközeiben nem válogat, sem céljára nem tekint, a tény a kommentárok világában, vak erő, vákuum, természeti törvény. Csakhogy ez a kötelesség teljesíthetetlen volt, a szeretet parancsát minduntalan felülírta egy másik, még magasabb helyről érkező parancs. Én.

Mióta az eszemet tudom, mindig más akartam lenni, mint akinek lennem adatott, mintha az ész csak arra volna jó, hogy addig kínozzon, szurkáljon botokkal a bizton-

ságot, mindkettőnk biztonságát szolgáló rács mögül, hogy addig gyötörjön, éheztesen, míg az első falat hús megindítja a hálám és a nyálam, eltörli az előzményeket, és üressé tesz, üresebbé, mint a szenvedés, idomíthatóvá.

Mert az én parancsa csupán ennyi: ne hogy megváltoztasd életed!

Így kezdtem el kettős életet élni, ami nyilván rossz kifejezés, mert közös zárkánkban, a testen, ezen a hatvankilónyi biomasszán nem két cselekvő lény osztozott, hanem egy örökké éber és egy örökké alvó. Egy színészt és egy sűgőt hozott össze itt a sors, a baj: hogy más szövegre emlékszik ez, mint ami az előtt leírva áll. Hogy jobb akarok lenni annál, amit az ész az ösztönökből kikeverhet.

Jót és rosszat csak néhány arasz választ el egymástól: lent a jéghideg, levegőtlen pokolban a rosszak, a szabad levegőn, végtelen jégmezőn a jók. Jó az, aki szeretni tud, hosszan, haszontalanul. Jó annak. Más mondok: ez az egész működhet mint elméleti modell, a valóságban viszont ott kap rögtön léket, hogy ha magamat szeretem és magamra figyelek – nem szeretek eléggé kifelé; csak a totális közöny nullfokán szerethetem az eszkimókat, mint önmagam.

Mert sok az eszkimó, és én vagyok egyedül gondolkodó foka.

Elbohóckodtam.

Kezdem előlről. Semmi kedvem nincs kimenni az isten háta mögé, Óbudára. Délután van, lóg az eső lába. Tegnap is esett, kutyaszarszag az utcában, a buszon ázott-kutya-szag. Reggel óta otthon vergődöm, pakolászom, kis öncsalással: megteremtettem a munka ideális feltételeit, volt már erről szó. Könyveket válogatok, olvasok néhány oldalt, belefeledkezem egy gondolatba, cetliket sorolok át egyik paksamétából a másikba, elmélázom egy kusza, agyonjavított mondat fölött: melyik a végleges változat, miért írhattam le először, mit jelentett, mi az, ami azóta már a papíron szereplő összes verzióból elveszett? Ledőlök egy pillanatra, félálomban hallgatom az erzsébetvárosi utcáról beszűrődő strandzajt, egy iskola lehet valahol a közelben, nagyszünet.

Szakállas férfi csönget be hozzánk, anyám nyit ajtót. A keresztanyám küldte, nem tud hol aludni. Éppen vacsorázunk. Az idegen is eszik. Megszólal a telefon, lemegyek az utcára, egy járdaszígeten van a készülék. A keresztanyám telefonál, kérdezi, ki írta az Ossziánt. Nem merem bevallani, hogy nem jut eszembe, felszaladok a „Szerb Antal”-ért, de nem tudok olvasni. Valamit fel akarok szögezni a falamra, de nem találok a kalapácsot, a húgom röhög rajtam, a kalapács a helyén, beverek egy nagy szöveget a húgom fejébe, büntetésül. Megijedek, mi lesz. Berohanok anyámhoz, látom, hogy már alszanak, rengetegen vannak, biztos akkor érkeztek, mikor telefonáltam, mindenki anyám hatalmas ágyában döglök. Ordítok, hogy az a szakállas az ördög, vigyázzanak, de nem ébrednek föl. Átmegyek lefeküdni a gyerekszobába, látom, már a húgom is alszik. Félek, nem jut eszembe a Miatyánk. Felébredek, kibotorkálok a konyhába, az asztal tele üvegekkel, az idegen a sarokban ül. Bocsánatot kérek, nem is emlékszem, mikor rúgtam be, mondom. Azt feleli: semmi baj, az üvöltözésemet csak ő hallotta, merthogy ő tényleg az ördög, szerződni akar velem. – Nem, ha van ördög, isten is van, boldog akarok lenni. Ezt csak gondoltam, mégis válaszol, hogy ő a földi lét ura, és nem Dosztojevszkij paktált le vele, hanem Tolsztoj. A kezemet nyújtom, de csak, hogy majlon el. Ez ébren is érvényes, mondja.

Volt Szerelmem ül az ágyam szélén, kabátban. Biztosan arra ébredtem föl, hogy bejött. Van kulcsa.

Az ölébe fúrom a fejem, a fülemben duruzsol, forró. Megfordulok, nézem az életlen, szép arcot, összeér az orunk, a hajsátor szaga: telt és összetéveszthetetlen, lifetettjük a szemünket, ezt együtt fedeztük fel, véletlenül, most nagyon szeretem.

(Az ördög az apám, keresztanyámmal két napja találkoztam, meleg van, rosszat álmodtam. Félttem, félni akartam, játszani. A gondolattal, hogy: mi van, még ez sem elég, mi kell ahhoz, hogy hinni kezdj? – Az álmokban vagy istenben? – Hányadik csoda lesz, amelyikkel már számolsz, mikor lesz elég nagy a veszély ahhoz, hogy ne szégyelj segítségért kiabálni?)

Megígértette velem, hogy elkísérem Óbudára, nem akart egyedül menni, annyit veszekedtünk már ilyeneken, inkább megígértem. Szeretem én ezt a lányt? Barátainknak már sokszor tettem a kapcsolatot, nem az igazi, mondtam, nem mondtam igazat. Az igazi volt: már tudom. Ismételtetetlen.

– Igazi volt, de addig fújtam, míg elment az íze. Nem volt kész, és nem voltam óvatos, megégetem a nyelvem kóstoláskor – gondoltam akkor az ölében.

(De akarom-e igazán, és ha nem, szabad-e kompromisszumokat kötni: adni némi haladékidőt, vagy kétkedni, várni a végét holtomiglan, örökre vele, soha már mással, szeretem-e igazán? Hogy lehet igaz szerelem, ha ennyire változékonny, vizsgálatom, vizsgáztatom magam, ha egyedül vagyok, ha csak nézem Volt Szerelmemet, és hallgatom. „Szeretni, azt úgy kell-e, hogy sokszor mondom: szeretlek, meg más ilyenek?” – hülyíttem magam egy tenyérbemászó slágerrel.)

Mindegy, megígértem. Összeszedem magam, négyre megyünk.

Visszafelé jövet, fél hét után két perccel történt a baleset. A balesetünk.

A hangra emlékszem.

Nem igaz, hogy leperreg előtted az életed. Az az öt méter, amit már láttam a Peugeot útjából – mikor felkaptam a fejem a fékcsikorgásra, csak a kívülálló hiénaösztöne mozgatott –, bármilyen hosszú, pontosabban: bármilyen részletes időnek tűnt is (út és idő összekeveredett, nem az idő nyújtózott el lustán, a távolságérzékelésem mondta fel a szolgálatot), még elhinni sem volt elég, nem adtam ki semmilyen hangot, még nem én voltam. Mintha egy dodzsemben ültem volna. Pörögtünk, valamikor beverhettem a fejem, mert utána vérzett. Biztosan csukva volt a szemem, mert erről a szakasról nincsenek emlékeim. Az első mozdulat, amit már saját akaratomból tettem, teljesen értelmetlen volt, nem nyílt az ajtó, és legalább fél percig nem fogtam fel, miért. A másik oldalon szálltam ki. A mögöttem lévő ülés megsemmisült, kerék kitörött, tengely összecuklott, a karosszéria összegyűrve, egy kispolszékben ültem, egy papírautóban, istenem. És csak harminc centin múlt, majdnem meghaltam, ez az, amit nem lehet elmesélni senkinek: „majdnem-kanállal nem lehet levest enni”. Első gondolatom, mikor megláttam az autót kívülről: van Isten. Ezt szokás gondolni ilyenkor.

Eltelt egy óra, mire elkezdtem vacogni.

Mint üveg visszavitelnél az a kínos, éles, árulkodó hang: fogaim morzézta a sörös-üveg nyakán.

Azon az éjszakán aludtam először Volt Szerelmemnél, úgy, hogy a szülei is otthon voltak. Pár hétre rá szakítottunk, már az új kocsiiban. Emlékszem, remegtem, nyüszítettem, azt ismételtetem: „nem akarok kiszállni”. És ezen elnevettem magam.

Már csak nagy néha böngök, nem minden reggel menetrendszerűen, legtöbbször az utcán éjjel, ilyesmiket ismételtetek, hogy: „Jajistenem, mit csináljak?”, vagy: „Nem tudtam vigyázni!”, hergelem magam hazáig. Most éjjel van, otthon vagyok, elmondtam, befejeztem.

Megyek anyámhoz, aludni pár napot, az ölében, a tévé előtt, átájulni azt a szörnyű részt, mikor párnára cseréli a fejem súlyától elszibbadt combokat, és óvatosan becsukja az ajtót.